

Зміст

Діяльність Представництва Європейської Комісії в Україні	2
Програми технічної допомоги Європейського Союзу	3
З програмою ТЕМПУС – до єдиного освітнього простору в Європі	5
Erasmus Mundus: навчальна програма ЄС	9

Діяльність Представництва Європейської Комісії в Україні

Друга світова війна докорінно змінила свідомість європейських народів. Оновлений світ вимагав принципово нового типу політичного мислення і рішучих дій в галузі економіки. З перших проєктів європейської інтеграції в 50-ті роки ХХ століття починається поступовий процес економічної та політичної консолідації Європи. В 1993 р. згідно з положеннями Маастрихтського договору було створено Європейський Союз.

Європейський Союз – об'єднання демократичних і економічно розвинених країн. До складу Європейського Союзу входить 27 держав Європи. З 1 травня 2004 року членами ЄС стали 10 нових країн: Естонія, Кіпр, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Угорщина та Чехія, а 1 січня 2007 р. до ЄС приєднуються Болгарія та Румунія. Країнами-кандидатами на членство в ЄС визнані Македонія, Туреччина та Хорватія. Таким чином, вже сьогодні кордони ЄС наблизились до України, що спонукає її до пошуку нових моделей співробітництва з ЄС.

Основним виконавчим органом ЄС є Європейська Комісія. До сфери повноважень Комісії відноситься широкий спектр обов'язків, в тому числі:

- законодавча ініціатива;
- контроль за виконанням законів ЄС;
- проведення дослідницьких та технологічних програм;

- розробка та проведення політики регіонального розвитку, аграрної політики, співпраці з іншими країнами.

В даний час у світі працює 128 представництв Європейської Комісії. Їхня робота спрямована на сприяння діяльності ЄС в країнах-партнерах. Саме Європейська Комісія координує та слідкує за втіленням програми Тасіс, яка надає нау-хау та сприяє встановленню демократичного суспільства.

Представництво Європейської Комісії в Україні було відкрито у вересні 1993 р. Воно має статус дипломатичної місії та офіційно представляє Європейську Комісію в Україні та Білорусі (має акредитацію в Мінську). Головними завданнями в діяльності Представництва є сприяння політичним та економічним зв'язкам між ЄС та Україною, підвищення поінформованості про Європейський Союз, його установи та програми, контроль за виконанням Угоди про партнерство та співробітництво, впровадження програм технічної допомоги ЄС.

В останні роки з метою підвищення ефективності програм зовнішньої допомоги Європейська Комісія проводить реформу управлінської структури. Важливим етапом реформи є введення механізмів децентралізації: надання більших повноважень Представництвам Європейської Комісії, що позитивно впливає на співробітництво ЄС з країнами-партнерами.

Програми технічної допомоги Європейського Союзу

Програми технічної допомоги Європейського Союзу сприяють розвитку гармонійних та успішних економічних та політичних зв'язків між ЄС та країнами-партнерами. Метою програм є підтримка ініціатив країн-партнерів з розвитку суспільства, заснованого на політичних свободах та економічному процвітанні. ЄС здійснює цю мету шляхом надання безоплатного фінансування та передачі ноу-хау для підтримки процесів переходу до ринкової економіки та демократичного суспільства.

Співробітництво ЄС з новими незалежними державами розпочалося в 1991 році в рамках програми Тасіс (ініціативи ЄС щодо країн Східної Європи, Кавказу та Середньої Азії). З моменту проголошення незалежності України ЄС всіляко підтримував перехід країни до демократії та ринкової економіки. Європейський Союз є найбільшим донором України. За останнє десятиліття загальна сума допомоги ЄС у розвитку національних та міждержавних програм склала понад 2,1 млрд. євро. Тільки в 2006 р. допомога ЄС Україні склала понад 100 млн. євро. Від 2007 р., коли програму Тасіс буде замінено на Європейський інструмент політики сусідства (ENPI), ця допомога стане ще інтенсивнішою.

Впродовж десятилітньої історії програм Європейський Союз активно співпрацював з країнами-

партнерами для визначення напрямків використання коштів, що є гарантією відповідності фінансування ЄС політиці реформ та пріоритетам кожної конкретної країни. Особлива увага ЄС приділяється встановленню міжнародного партнерства: активної співпраці європейських інституцій, країн-членів та неурядових організацій ЄС з державними, громадськими та неурядовими організаціями в країнах-партнерах. Саме такий підхід дозволяє комбінувати досвід країн з ринковою економікою та демократичним устроєм з місцевими знаннями та надбаннями.

Основна увага програм технічної допомоги ЄС приділена наступним напрямкам:

- підтримка інституційних, правових та адміністративних реформ;
- підтримка приватного сектора та допомога в економічному розвитку;
- підтримка в процесі подолання соціальних наслідків перехідного періоду;
- розвиток інфраструктури;
- сприяння охороні навколишнього середовища та управлінню природними ресурсами;
- підтримка в галузі ядерної безпеки.

В цьому плані програми виступають в ролі каталізатора: відкривають можливості для залучення кредиторів та інвесторів за допомогою передінвестиційних та техніко-економічних досліджень.

Особлива увага у розвитку відносин України та ЄС приділяється науковому, освітньому та культурному співробітництву. Саме культурно-освітня інтеграція, що має охопити галузі середньої і вищої освіти, науку, культуру, є важливим напрямком процесу входження України до Європи. Активну участь в цьому процесі мають взяти вищі навчальні заклади України.

В даному виданні Представництва Європейської Комісії в Україні подається інформація щодо основних спеціалізованих програм співробітництва ЄС з Україною в галузі вищої освіти. Спеціалізовані програми є механізмом здійснення маломасштабних проектів, які, зазвичай, призначені для надання сприяння на більш низькому рівні. В брошурі можна знайти інформацію з приводу того, які заходи можуть отримати підтримку в рамках окремих програм, яким є порядок подачі заявок на участь у програмах, та вказані необхідні контактні адреси для отримання більш докладної інформації.

Особливого значення стосунки України з Європейським Союзом набувають у світлі приєднання України до загальноєвропейського Болонського процесу (гармонізація систем вищої освіти країн Європи) та ухваленого в лютому 2005 року Плану дій Україна - ЄС, яким передбачається розширення доступу України до участі у культурних, освітніх та наукових програмах ЄС. Отже, ця публікація має стати в нагоді як викладачам, студентам та аспірантам, так і широкому загалу читачів, зацікавлених у діяльності Європейського Союзу в Україні, в розвитку взаємовигідного співробітництва та пошуку партнерів в ЄС.

П'ятнадцятирічний досвід співпраці ЄС та України є лише початком тієї великої роботи, яку потрібно здійснити в процесі реформування політичного та соціально-економічного життя, в тому числі і в освітній сфері. Проте саме завдяки спільним програмам, через розширення міжнародних контактів не лише вищі навчальні заклади, а й українське суспільство має можливість інтегруватися в світовий та загальноєвропейський науково-освітній простір.

3 програмою ТЕМПУС – до єдиного освітнього простору в Європі

Одним з найбільш важливих та дієвих інструментів інтеграції України до європейської спільноти, включаючи й культурно-освітню інтеграцію, є співробітництво з Європейським Союзом в галузі освіти в рамках програми ТЕМПУС.

ТЕМПУС (Транс'європейська програма в сфері вищої освіти) схвалена Радою міністрів Європейського Союзу 7 травня 1990 р. для максимально збалансованого співробітництва та вдосконалення систем вищої освіти в країнах-партнерах ЄС. В основу програми покладено усвідомлення важливої ролі вищих навчальних закладів в процесі соціального, економічного та культурного розвитку. Саме вони є джерелом спеціалізованих знань, людських ресурсів та центрами підготовки нової генерації політичних лідерів.

За 11 років програми Темпус в Україні було реалізовано 127 проектів, пов'язаних із модернізацією системи вищої освіти, і 94 – з індивідуальної академічної мобільності, було охоплено близько 150 ВНЗ, підприємств та установ.

На сьогодні Темпус III реалізується з 2000 року і триватиме до кінця 2006 року. Наразі в Україні відбувається реалізація 17 Спільних європейських проектів і Спеціальних і додаткових заходів, що фінансуються коштом Національної програми дій Тасіс. З 2000 р.

якість проектів, поданих учасниками, що представляють українські ВНЗ, постійно зростає. Під час останнього відбору (подання пропозицій в грудні 2005 р.) було відібрано 8 Спільних європейських проектів, у яких беруть участь українські університети. Ці проекти передбачають або надання допомоги у реформуванні системи вищої освіти, або – у розбудові потенціалу ВНЗ.

Діяльність програми ТЕМПУС в Україні спрямована на підтримку процесу реформування системи вищої освіти за допомогою ряду механізмів:

- сприяння розробці нових та реформі існуючих навчальних програм та курсів, просуванню сучасних педагогічних методик, орієнтованих на студента;
- надання навчальним закладам допомоги в процесі їхньої реструктуризації, впровадження сучасних методів управління та планування навчального процесу;
- підтримка навчальних закладів чи окремих осіб, які займаються питаннями вищої освіти, у плануванні та реалізації реформ та розробці стратегій;
- стимулювання спільної діяльності організацій (навчальних та неакадемічних) з визначених дисциплін;

- надання допомоги вищим навчальним закладам у збільшенні їхнього внеску у перехідний процес в більш широкому соціальному, економічному та політичному контексті за межами академічної сфери, наприклад, шляхом розробки та впровадження курсів перепідготовки для державних службовців;

- надання матеріально-технічної допомоги вищим навчальним закладам (підтримка діяльності бібліотек, передплата наукових журналів, придбання інформаційно-комунікаційного обладнання);

Нижче містяться найпопулярніші предметні дисципліни, які були удосконалені за допомогою програми в українських вищих навчальних закладах:

- Економіка та прикладні науки (14 проектів);
- Європейські дослідження та міжнародні відносини (6 проектів);
- Сучасні європейські мови (5 проектів);
- Сільськогосподарські та продовольчі науки (4 проекти);
- Навчальні курси на підтримку інституційної розбудови, навчання державних службовців, професійних асоціацій, соціальних партнерів (4 проекти);
- Управління персоналом та виробничі відносини (4 проекти);
- Зв'язки між університетами та промисловістю (4 проекти).

Програма Темпус зробила значний внесок у справу реформування галузі вищої освіти та імплементації положень Болонського процесу. Україна стала повноправним

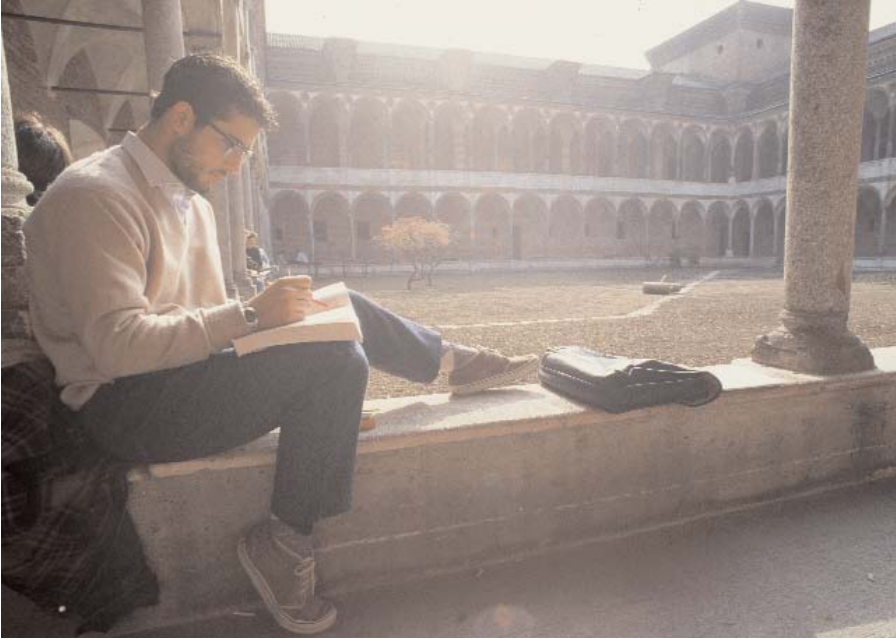
учасником Болонського процесу (Берген 2005 р.) і створила міжвідомчу групу, що відповідає за реалізацію принципів Болонського процесу в сфері освіти.

Очікується, що реформи за Болонським процесом будуть завершені в Україні до 2010 р.: запровадження структури з трьох циклів, створення національної кваліфікаційної системи, внутрішній контроль якості ВНЗ, зовнішній контроль якості – силами незалежних агенцій, видача Додатків до дипломів усім випускникам, використання ECTS (Європейської системи передавання і накопичення кредитів) кожним ВНЗ.

Починаючи з 2004 року, із 37 нових проектів за програмою Темпус 21 був залучений до питань Болонських реформ, здебільшого в сфері реформування навчальної програми (система: бакалавр-магістр-доктор філософії) і контролю якості, в той час, коли відчувається недостатній рівень подання проектів щодо акредитації і ECTS.

Темпус сприяв розробці моделей навчальних програм, що відповідають вимогам Болонського процесу, кредитних моделей, а також моделей кредитних іспитів для академічних предметів.

Програмою Темпус надавалась підтримка Робочим групам з реформування вищої освіти Міністерського/національного рівнів, в контексті їх заходів щодо ECTS та питань акредитації, та заходів щодо ліцензування, вступу, автономії та розробки законодавства у сфері вищої освіти.

© СС

Іншими проектами Темпус вирішувались такі питання як дистанційне навчання, співробітництво між ВНЗ та ринком праці та реформування системи управління ВНЗ.

В програмі Темпус Тасіс беруть участь дві групи країн. З одного боку, країни-члени ЄС (з 1 січня 2007 року 27: Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Греція, Данія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швеція). З іншого, партнерами виступають 13 країн із Східної Європи та Центральної Азії: Азербайджан, Беларусь, Вірменія, Грузія, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Монголія, Російська Федерація, Таджикистан, Туркменістан, Україна та Узбекистан.

Програма ТЕМПУС надає гранти трьох типів:

А. Гранти окремим особам (академічний та адміністративний персонал університетів, співробітники міністерств) для здійснення короткострокових поїздок за кордон з метою, пов'язаною з окремими етапами освітньої реформи (т.зв. **“Грант на індивідуальну мобільність”**)

Б. Групам університетів (консорціумам), що співпрацюють впродовж 2-3 річного періоду для досягнення цілей проектів (т.зв. **“Спільні європейські проекти”**). Консорціум може також включати партнерів, що не належать до академічної сфери (неурядові організації, компанії, промислові підприємства та державні органи). Проектний консорціум має включати, як мінімум, один університет з країни-партнера та, як мінімум,

один університет з країни-члена ЄС та один член консорціуму (університет, інші установи чи підприємства/компанії) з іншої країни-члена ЄС.

Існує три види “Спільних європейських проєктів”:

1. Проєкти з розробки навчальних програм сконцентровані на змісті вищої освіти і методах викладання. Їхньою метою є розробка нових та оновлення існуючих курсів та підвищення кваліфікації викладацького складу.

2. Проєкти з управління університетами сприяють вдосконаленню систем управління, організації та керування університетами.

3. Навчальні курси на підтримку інституційної розбудови спрямовані на вдосконалення адміністративних та установчих структур в країнах-партнерах через курси підвищення кваліфікації працівників, що не належать до академічної сфери.

В. Структурні та додаткові заходи – проєкти, спрямовані на вирішення стратегічних завдань реформування сфери вищої освіти країни-партнера чи реалізацію структурованих, інноваційних завдань. Передбачають обов’язкове залучення Міністерства освіти України.

Спеціальні умови. Управління програмою ТЕМПУС здійснюється Європейською Комісією (Генеральний Директорат з питань освіти та культури). Технічне сприяння реалізації програми надається

Європейським фондом освіти (ETF).

Програма ТЕМПУС не надає підтримки науковим дослідженням. Витрати за грантом, як правило, складаються з видатків на утримання персоналу, обладнання, типографські та видавничі послуги, розповсюдження результатів та стажування.

Фінансове сприяння здійснюється згідно із правилами та умовами, що містяться в ряді основних документів:

- Керівництво для учасників конкурсу;
- Контракт між Європейською Комісією та консорціумом;
- Докладні інструкції, що публікуються разом з контрактом.

Програма Темпус III добігає свого кінця у 2006 р. В межах цієї програми залишається ще один термін подання пропозицій: 15 грудня 2006 року – для Спільних європейських проєктів.

ЄК передбачає продовження програми Темпус у 2007 році в межах Інструменту Європейської політики сусідства.

За додатковою інформацією звертайтеся до Представництва Європейської Комісії в Україні або завітайте на Інтернет-сторінку програми ТЕМПУС:

<http://ec.europa.eu/tempus>

Erasmus Mundus: навчальна програма ЄС

Програма „Erasmus Mundus” – це програма співпраці та мобільності у сфері вищої освіти. Вона спрямована на посилення міжнародних зв'язків у сфері вищої освіти через підтримку високоякісних європейських магістерських курсів. Через підтримку міжнародної мобільності науковців і студентів програма „Erasmus Mundus” прагне підготувати її учасників з європейських та інших країн до життя у глобальному суспільстві, що базується на знаннях.

Першочерговим завданням програми є:

- Покращення якості та привабливості європейської вищої освіти в усьому світі.
- Розвиток співробітництва між університетами ЄС та “третьох країн”, реалізація програм академічної мобільності.
- Забезпечення доступності європейської вищої освіти для представників інших країн.

Програма отримала назву на честь відомого голландського теолога та філософа Еразма Роттердамського (XV ст.), друга частина назви - “Mundus” (від лат. – світ) - відображає глобальну та міжкультурну орієнтацію програми.

Програма була прийнята 5 грудня 2003 р. та розпочала роботу 20 січня 2004 року. Її діяльність співпадає з основними положеннями “Лісабонської стратегії”, від-

повідно до якої уряди країн-членів ЄС взяли на себе зобов'язання перетворити європейську економіку у динамічно розвинуту та конкурентоспроможну, а систему вищої освіти – в найякіснішу та доступнішу в світі. Програма підтримує також реалізацію Болонського процесу, сприяючи уніфікації академічних ступенів та розвитку інтернаціоналізації університетської освіти.

Бюджет програми, розрахованої на п'ять років (2004-2008 рр.), складає 230 млн. євро на весь період її тривалості. Найбільшу частину бюджету, близько 90%, буде використано на стипендії.

Хто має право участі у програмі?

Програма відкрита для:

- 25 країн ЄС; Болгарії та Румунії з 1 січня 2007 р.
- Країн-кандидатів на вступ до ЄС
- Країн Європейського економічного простору/Європейської асоціації вільної торгівлі
- Всіх інших країн світу (“третьох країн”)

Загальна інформація про програму.

Програма „Erasmus Mundus” складається з чотирьох блоків:

БЛОК 1 – Магістерські курси „Erasmus Mundus”: високоякісні інтегровані магістерські курси, що пропонуються об'єднанням щонайменше трьох університетів у

щонайменше трьох різних країнах Європи. Членами консорціуму можуть бути лише університети з країн-членів ЄС, країн-кандидатів та членів ЄАВТ, проте студенти “третіх країн” можуть брати участь у навчанні за цими магістерськими програмами.

Для участі в програмі члени консорціуму повинні підготувати та реалізувати магістерську програму з будь-якої спеціальності терміном 1-2 роки (60-120 рахункових одиниць ECTS). Магістерські курси мають бути інтегрованими, тобто передбачають навчання як мінімум у 2 університетах, що знаходяться у різних країнах, та ведуть до отримання подвійного, багаторівневого та об'єднаного диплому.

До 2008 р. в рамках програми буде реалізовано біля 110 магістерських програм, на сьогоднішній день затверджено 57 курсів.

У рамках зазначеної програми у 2005-2006 навчальному році стажувалося 23 українських студенти. На 2006-2007 навчальний рік відібрано 18 студентів з України по основному списку та 12 студентів - у резервному.

Магістерські курси в рамках програми „Erasmus Mundus” (за групами дисциплін)

Технічні науки та природознавство

• Ступінь магістра в галузі алгебри, геометрії та теорії чисел – www.math.u-bordeaux1.fr/ALGANT/ (координатор - Університет Бордо 1, Франція).

• Спільний європейський ступінь магістра в галузі інжинірингу та дослідження матеріалів з поліпшеними властивостями – www.amasemaster.net/ (координатор – Саарський університет, Німеччина).

• Ступінь магістра в галузі моделювання атомних шкал у фізичних, хімічних та біомолекулярних системах – www.erasmusmundus-atosim.cesam.org/ (координатор – Вища школа м. Ліон, Франція).

• Ступінь магістра програми “Erasmus Mundus” в галузі нанотехнологій – www.emm-nano.org/ (координатор – Католицький університет м. Левен, Бельгія).

• Ступінь магістра програми “Erasmus Mundus” в галузі машинобудування – www.emmme.com (координатор – Національний інститут прикладних наук м. Ліон, Франція).

• Спільний європейський ступінь магістра в галузі матеріалознавства www.tuhh.de/eciu-gs/pro_joint_mat.html (координатор - Університет м. Авейро, Португалія).

• Ступінь магістра програми “Erasmus Mundus” в галузі аеронавтики та космічних технологій – www.aerospacemasters.org/ (координатор – Університет м. Піза, Італія).

• Європейський ступінь магістра в галузі інформатики – www.eumischool.org (координатор – Університет м. Тренто, Італія).

© CC

- Ступінь магістра в галузі гідроінформатики та використання водних ресурсів - www.euroaqae.org (координатор - Університет Софії Антиполійської м. Ніцца, Франція).
- Європейський ступінь магістра в галузі обчислювальної логіки – european.computational-logic.org (координатор – Дрезденський технологічний університет, Німеччина).
- Європейський ступінь магістра в галузі ядерного синтезу та інженерингової фізики – www.em-master-fusion.org (координатор – Університет м. Гент, Бельгія).
- Ступінь магістра в галузі промислової математики – www.win.tue.nl/esim/ (координатор – Технологічний університет м. Ейндховен, Нідерланди).
- Ступінь магістра в галузі фотоніки www.master-photonics.org/ (координатор – Університет м. Гент, Бельгія).
- Ступінь магістра в галузі інженерингової сейсмології – www.meees.org (координатор – Університет м. Павія, Італія).
- Європейський ступінь магістра в галузі досліджень інформаційних та комунікаційних технологій – www.meritmaster.org (координатор Каталонський технічний університет, Іспанія).
- Ступінь магістра в галузі досліджень матеріалів для енергозбереження та конверсії – www.upicardie.fr/mundus_MESC/ (координатор – Пікардійський університет імені Жюль Верна, Франція).

- Ступінь магістра в галузі молекулярної нано- та біофотоніки для телекомунікаційних систем та біо-технологій – www.ens-cachan.fr/monabiphot/ (координатор – Кашанська вища школа, Франція).
- Ступінь магістра в галузі безпеки та мобільних обчислювальних систем – www.tkk.fi/Units/CSE/NordSecMob/index.html (Гельсінський технологічний університет, Фінляндія).
- Ступінь магістра космічних наук – спільний європейський ступінь магістра в галузі космічних наук та технологій – www.spacemaster.se (координатор – Технологічний університет м. Лулеа, Швеція).
- Європейський ступінь магістра в галузі зображень та роботизації – www.vibot.org (координатор – Бургундський університет, Франція).
- Ступінь магістра програми “Erasmus Mundus” - Журналістика та мас-медіа в епоху глобалізації: європейські перспективи – www.mundusjournalism.com/ (координатор – Університет міста Орхус, Данія).
- Ступінь магістра в галузі європейської культури – www.rug.nl/let/onderwijs/internationalestudies/euroculture/erasmusmundus (координатор - Університет м. Гронінген, Нідерланди).
- Ступінь магістра в галузі європейської юридичної практики – www.jura.uni-hannover.de/ELPIS/elpis2 (координатор - Університет м. Ганновер, Німеччина).

Соціологія/гуманітарні науки

- Європейський ступінь магістра в галузі глобальних досліджень – www.uni-leipzig.de/zhs/erasmus_mundus (координатор - Університет м. Лейпциг, Німеччина).
- Європейський ступінь магістра в галузі права та економіки – www.emle.org (координатор – Університет Еразмус м. Роттердам, Нідерланди).
- Європейський ступінь магістра в галузі охорони здоров'я – www.europublichealth.org/ (координатор – Національна школа охорони здоров'я, Франція).
- Європейський ступінь магістра в галузі вищої освіти – www.uv.uio.no/hedda/masterprogramme/heem.html (координатор - Університет м. Осло, Норвегія).
- Спільний європейський ступінь магістра в галузі порівняльного місцевого управління – www.mastercode.unitn.it/ (координатор – Університет м. Тренто, Італія).
- Європейський ступінь магістра в галузі мас-медіа, комунікацій та культурології – www.comundus.net, www.mediaudieseurope.net (координатор – Університет м. Флоренція, Італія).
- Європейський ступінь магістра в галузі мас-медіа, комунікацій та культурології – www.vibot.org (координатор – Бургундський університет, Франція).
- Європейський ступінь магістра в галузі мас-медіа, комунікацій та культурології – www.comundus.net, www.mediaudieseurope.net (координатор – Університет м. Флоренція, Італія).
- Ступінь магістра в галузі європейських гуманітарних наук – www.mastermundushumanities.com/ (координатор – Університет Перпіньян Віа Домітіа, Франція).

- Міжнародний ступінь магістра з четвертного періоду та праїсторії – web.unife.it/progetti/erasmus-mundus (координатор – Університет міста Феррара, Італія).
- Ступінь магістра в галузі міжнародної торгівлі та економіки європейської інтеграції – web-host.ua.ac.be/eitei/ (координатор – Антверпенський університет, Бельгія).
- Європейський ступінь магістра в галузі політики та менеджменту безперервної освіти – www.dpu.dk/mall (координатор – Датський університет освіти, Данія).
- Ступінь магістра в галузі прикладної етики – www.liu.se/ffk/eng/maefolder/index.html (координатор Університет м. Лінкопінг, Швеція).
- Ступінь магістра в галузі стратегічного управління проектами – www.msptm.org/ (координатор – Університет Херіот-Уотта, Велика Британія).
- Європейський ступінь магістра в галузі міжнародної гуманітарної допомоги – www.noha.deusto.es (координатор – Університет м. Деусто, Іспанія).
- Ступінь магістра в галузі організаційної психології та управління персоналом – www.erasmuswor.org (координатор – Університет Валенсії, Іспанія).
- Ступінь магістра програми “Erasmus Mundus” в галузі адаптованої фізичної культури – www.erasmus-mundus.be/ (координатор – Католицький університет м. Левен, Бельгія).
- Спільний європейський ступінь магістра в галузі використання водних та берегових ресурсів – www.ualg.pt/EUMScWCM/ (координатор – Університет м. Альгарв, Португалія).
- Міжнародний ступінь магістра в галузі розвитку сільських територій www.agri-econ.ugent.be/IMRD/ (координатор – Університет м. Гент, Бельгія).
- Міжнародний ступінь магістра в галузі виноградарства, виноробства та ґрунтознавства – www.vintagemaster.com/ (координатор – Вищий навчальний аграрний інститут, Ангерс, Франція).
- Ступінь магістра в галузі європейського лісового господарства – gis.joensuu.fi/mscef (координатор – Університет м. Джоенсуу, Фінляндія).
- Ступінь магістра програми “Erasmus Mundus” в галузі сталого розвитку тропічних лісів – www.sutrofor.net (координатор – Королівський ветеринарний та аграрний університет, Данія).
- Європейський ступінь магістра в галузі міжнародної охорони здо-

Науки про життя

- Ступінь магістра в галузі сталого розвитку сільського господарства – www.natura.czu.cz/agrimundus

ров'я – erasmusmundus.troped.org (координатор – Медична школа Шаріте, Університет Гумбольдт та Вільний університет Берліна, Німеччина).

Інші дисципліни

- Європейський ступінь магістра в галузі клінічної лінгвістики – www.emcl-mundus.com (координатор – Потсдамський університет, Німеччина).
- Ступінь магістра в галузі економіки та управління мережевою індустрією – www.upcomillas.es/emip/ (координатор – Папський університет Комілас, Мадрид, Іспанія).
- Європейський ступінь магістра в галузі медіа інжинірингу освіти – www.euromime.org/ (координатор – Університет Пуатьє, Франція).
- Ступінь магістра в галузі геоінформації та спостереження Землі для моделювання та управління навколишнім середовищем – www.gem-msc.org/ (координатор – Міжнародний інститут геоінформації та спостереження Землі, Нідерланди).
- Міжнародний ступінь магістра в галузі промислового управління – www.imim.polimi.it/ (координатор Мадридський технічний університет, Іспанія).
- Ступінь магістра в галузі біоетики www.masterbioethics.org (координатор – Католицький Університет м. Левен, Бельгія).
- Ступінь магістра в галузі науки, політики та управління навколишнім середовищем – www.mesprom.org (координатор – Університет міста Лунд, Швеція).
- Ступінь магістра в галузі розвитку системи охорони здоров'я та зростання добробуту – mundus-healthwelfare.ehess.fr/ (координатор – Вища школа досліджень соціальних наук, Франція).
- Ступінь магістра в галузі моделей та методів кількісної економіки – www.univ-paris1.fr/rubrique1297.html (координатор – Університет Париж 1 Пантеон-Сорбонна, Франція).
- Ступінь магістра в галузі харчових технологій та системи харчу-

вання – www.sefotechnut.org/ (координатор Католицький університет прикладних наук Сен-Левен, Бельгія).

Докладну інформацію про запропоновані навчальні курси та склад консорціумів можна знайти на вказаних сайтах.

БЛОК 2 – Стажування та навчання: надання стипендій висококваліфікованим студентам старших курсів і молодим науковцям з усього світу. Щорічно в рамках блоку підтримується участь 10-30 студентів та 3-5 науковців в програмі кожного консорціуму.

Для участі в програмі бажаючі мають подати заявку безпосередньо до консорціумів (форми заявки та докладну інформацію про навчання можна отримати безпосередньо на сайті консорціумів, які наведені вище).

Списки відібраних стипендіатів консорціуми передають на затвердження в Комісію програми. При відборі забезпечується географічний баланс (не більше 25% студентів з кожної країни, не більше 10% студентів з одного навчального закладу).

Загалом за 2006-2007 навчальний рік Європейська Комісія підтримала 1377 студентів з 92 країн та 231 вчених з 45 країн. В число стипендіатів увійшли 18 студентів та 5 молодих вчених з України.

Всього за період 2004-2008 рр. близько 5000 студентів з “третіх країн” зможуть отримати гранти для навчання за цими магістер-

ськими курсами, та більше ніж 1000 науковців отримують стипендії для здійснення навчання або проведення дослідження в ЄС.

БЛОК 3 – Партнерство: встановлення та зміцнення партнерських відносин між діючими консорціумами та вищими навчальними закладами у “третіх країнах”, в тому числі і з Україною. Це партнерство дозволяє забезпечити навчання в університетах-партнерах з “третіх країн” студентів старших курсів і науковців з країн ЄС. Кожний консорціум може мати будь-яку кількість партнерів в “третіх країнах”.

Протягом навчального року навчання в університетах-партнерах можуть пройти 5 студентів та 3 науковці з одного консорціуму. В рамках партнерства передбачається обмін викладачами, розробка та розповсюдження методичних матеріалів, впровадження нових моделей співробітництва між університетами. У рамках програми до 2008 р. заплановано підтримати діяльність 100 партнерств та видати гранти для 4400 студентів та 900 науковців з ЄС.

Докладнішу інформацію про всі партнерства можна отримати на Інтернет-сторінці програми “Erasmus Mundus”.

БЛОК 4 – Підвищення привабливості європейської вищої освіти: програма „Erasmus Mundus” сприяє підвищенню інтересу до європейської вищої світи. Ініціативи Блоку 4 спрямовані на покращення престижу, видимості та доступності європейської вищої

освіти, а також вирішення питань, які мають визначальну важливість для інтернаціоналізації вищої освіти, а саме взаємне визнання кваліфікацій та дипломів між країнами Європи та “третіми країнами”.

Програма підтримує заходи, спрямовані на:

- просування європейської вищої освіти в світі (семінари, конференції, публікації, розробка механізмів інформаційного забезпечення);
- підвищення доступності європейської вищої освіти для студентів “третіх країн” (розробка ефективних методів прийому та інтеграції студентів з “третіх країн”, розвиток послуг, що сприяють мобільності);
- реалізацію проектів з дослідження проблем взаємного визнання кваліфікацій, розробки нових навчальних програм тощо;
- підтримку діяльності асоціацій випускників магістерських курсів

„Erasmus Mundus”. Проекти тривалістю 1-3 роки можуть проводитися в будь-якій країні світу (щонайменше 3 організації з 3 європейських країн).

Докладніше про проекти, що підтримуються програмою „Erasmus Mundus” в рамках Блоку 4 можна знайти на Інтернет-сторінці програми “Erasmus Mundus”.

Перш, ніж звертатися з конкретними питаннями щодо програми до провідних університетів відповідних консорціумів, рекомендується детально ознайомитися зі сторінкою питань-відповідей на Інтернет-сторінці програми.

Всю інформацію про програму „Erasmus Mundus”, в тому числі процедуру подання заявок на наступні навчальні роки, перелік та структуру магістерських програм можна знайти на Інтернет-сторінці: <http://ec.europa.eu/erasmus-mundus>

**Партнерство Європейського Союзу та України
Співробітництво в галузі вищої освіти**

К.: КПФ "А-Скрін", 2006. - 16 стор.

Всі права захищені.

© Представництво Європейської Комісії в Україні та Беларусі
Україна, м. Київ, 01024, вул. Круглоуніверситетська, 10
www.delukr.ec.europa.eu

Партнерство Європейського Союзу та України Співробітництво в галузі вищої освіти

2006 - 16 с. - 14.5 x 21.0 см.

Наклад: 2500 прим.

Підписано до друку: 13.11.2006

Друк: КПФ "А-Скрін"

П'ятнадцятирічний досвід співпраці ЄС та України є лише початком тієї великої роботи, яку потрібно здійснити в процесі реформування політичного та соціально-економічного життя, в тому числі і в освітній сфері. Проте саме завдяки спільним програмам, через розширення міжнародних контактів не лише вищі навчальні заклади, а й українське суспільство має можливість інтегруватися в світовий та загальноєвропейський науково-освітній простір.

Особливого значення стосунки України з Європейським Союзом набувають в світлі приєднання України до загальноєвропейського Болонського процесу (гармонізація систем вищої освіти країн Європи) та ухваленого в лютому 2005 р. Плану дій Україна - ЄС, яким передбачається розширення доступу України до участі у культурних, освітніх та наукових програмах ЄС. Отже, ця публікація має стати в нагоді як викладачам, студентам та аспірантам, так і широкому загалу читачів, зацікавлених у діяльності Європейського Союзу в Україні, в розвитку взаємовигідного співробітництва та пошуку партнерів в ЄС.

В даному виданні Представництва Європейської Комісії в Україні подається інформація щодо основних спеціалізованих програм співробітництва ЄС з Україною в галузі вищої освіти. В брошурі можна знайти інформацію з приводу того, які заходи можуть отримати підтримку в рамках окремих програм, яким є порядок подачі заявок на участь у програмах, та вказані необхідні контактні адреси для отримання більш докладної інформації.

П'ятнадцятирічний досвід співпраці ЄС та України є лише початком тієї великої роботи, яку потрібно здійснити в процесі реформування політичного та соціально-економічного життя, в тому числі і в освітній сфері. Проте саме завдяки спільним програмам, через розширення міжнародних контактів не лише вищі навчальні заклади, а й українське суспільство має можливість інтегруватися в світовий та загальноєвропейський науково-освітній простір.

Особливого значення стосунки України з Європейським Союзом набувають в світлі приєднання України до загальноєвропейського Болонського процесу (гармонізація систем вищої освіти країн Європи) та ухваленого в лютому 2005 р. Плану дій Україна - ЄС, яким передбачається розширення доступу України до участі у культурних, освітніх та наукових програмах ЄС. Отже, ця публікація має стати в нагоді як викладачам, студентам та аспірантам, так і широкому загалу читачів, зацікавлених у діяльності Європейського Союзу в Україні, в розвитку взаємовигідного співробітництва та пошуку партнерів в ЄС.

В даному виданні Представництва Європейської Комісії в Україні подається інформація щодо основних спеціалізованих програм співробітництва ЄС з Україною в галузі вищої освіти. В брошурі можна знайти інформацію з приводу того, які заходи можуть отримати підтримку в рамках окремих програм, яким є порядок подачі заявок на участь у програмах, та вказані необхідні контактні адреси для отримання більш докладної інформації.

Партнерство Європейського Союзу та України

Співробітництво в галузі вищої освіти

Представництво Європейської Комісії
в Україні та Білорусі

